

KYSTVERKET

Statsforvalteren i Agder
Postboks 504
4804 ARENDAL

Deres ref.:	Vår ref	Arkiv nr	Saksbehandler	Dato
	2023/2036-12		Tanya Boye Worsley	07.06.2024

Samordning av statlige høringsuttalelser - INNSIGELSE til forslag til kommuneplanens arealdel - Lyngdal kommune - Agder fylke

Kystverket viser til brev av 8. mai 2024 fra Lyngdal kommune om høring av forslag til kommuneplanens arealdel 2024-2033. Vi viser også til våre brev av 19. november 2019 og 5. juni 2023 hvor vi har kommet med innspill til revisjon av kommuneplanens arealdel.

Kystverket skal sikre sjøtransport- og havneinteresser i kommunal planlegging. Vi vurderer at mottatt forslag til kommuneplanens arealdel legger til rette for bruk av sjøarealer som er i strid med vesentlige regionale sjøtransportinteresser som vi skal ivareta, og vi fremmer av den grunn innsigelse til planforslaget. Kystverkets innsigelse sendes til Statsforvalteren i Agder i tråd med rutiner for samordning av statlige innsigelser.

Kystverket fremmer innsigelse til:

- **Områder for akvakultur i Rosfjorden og Revøysundet (innspill 163)**

Kystverket har følgende faglige råd:

- **Virkninger for sjøtrafikk utredes før vedtak av planen**
- **Bestemmelsen «Vedlikehold, fjerning og nyetablering av navigasjonsinnretninger innenfor planområdet er tillatt, jf. pbl. § 1-8 og § 11-11 nr. 4» innarbeides i planbestemmelsene**
- **Bestemmelsen § 4.6 endres**

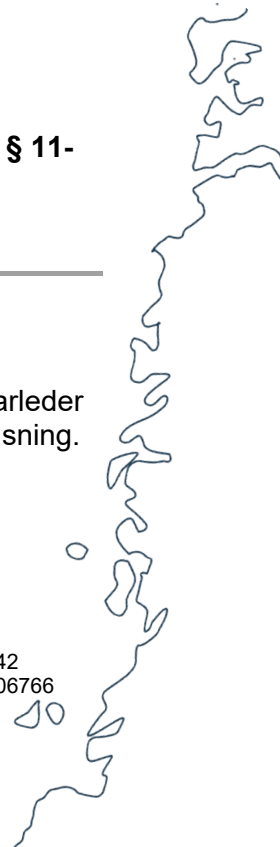
Kystverket

Kystverket er en nasjonal transportetat som skal ivareta sikker og effektiv ferdsel i farleder langs kysten og inn til havner, og sørge for en nasjonal beredskap mot akutt forurensning. Kystverket ligger under Nærings- og fiskeridepartementet.

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502,
6025 ÅLESUND

Telefon: 07847
E-post: post@kystverket.no
Internett: <https://kystverket.no>

Org.Nr.: 874783242
Bankgiro: 7694 05 06766

Kystverket er sektormyndighet etter havne- og farvannsloven sammen med kommunene. Formålet med loven er å fremme sjøtransport som transportform og legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig bruk av havn og farvann, samtidig som det skal tas hensyn til et konkurransedyktig næringsliv. Loven skal også ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser.

Planarbeidet i Lyngdal kommune har konsekvenser for sjøtransportens rammevilkår, og Kystverket har da rett og plikt til å delta i planleggingen, jf. plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd.

Kystverkets vurderinger

Kystverket skal sikre sjøtransport- og havneinteresser i kommunal og regional planlegging.

Planleggingen skal, i henhold til statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, bl.a. bidra til å legge til rette for god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling, samt legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling. Effektiv og sikker trafikkavvikling og god fremkommelighet for næringstransport må vektlegges i planleggingen, jf. retningslinjene pkt. 4.6.

Det går frem av de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2023 - 2027 at næringslivet er avhengig av god infrastruktur og effektive logistikknutepunkter, som godsterminaler, farleder for skipstrafikken og havner, og at regjeringen forventer at det legges til rette for videre utvikling av havner og sjøtransport, og lokalisering og nødvendig arealer vurderes i et regionalt perspektiv.

Kystverket er sektormyndighet etter havne- og farvannsloven. Havne- og farvannsloven skal fremme sjøtransport som transportform og legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn og bruk av farvann, samtidig som det skal tas hensyn til et konkurransedyktig næringsliv.

Det går frem av mottatt informasjon at det er foretatt en begrenset revisjon av kommuneplanens arealdel. Planforslaget inneholder syv arealendringer i sjø, fem områder for akvakultur og to områder for småbåthavn. Ellers er arealformål og bestemmelser for sjøområdene videreført fra gjeldende kommuneplan. Kystverkets vurdering er at tre av innspillene om akvakultur kommer i konflikt med vesentlige regionale interesser som ligger innenfor våre ansvarsområder. På bakgrunn av dette vurderer vi det som nødvendig å fremme innsigelse til planforslaget. Dette utdypes i det følgende.

Akvakultur

Det er foreslått fem nye områder for akvakultur gjennom innspill 163. To av disse ligger i Rosfjorden, mens de resterende tre ligger henholdsvis i Revøysundet, Grønnsfjorden og Lenesfjorden. Tre av de foreslåtte områdene for akvakultur ligger i farvann som har status biled, og er en viktig del av sjøveien. Foreslåtte områder for akvakultur er vist med enbruksformål akvakultur, hvilket innebærer at det legges til rette for en fysisk arealbruk av sjøområder som ikke kan kombineres med annen arealbruk, eksempelvis ferdseil.

Sikker sjøtransport er en viktig samfunnsinteresse som det må tas hensyn til ved utbygging i sjø. I vår uttalelse av 19. november 2019 til høring av planprogrammet skrev vi bl.a. følgende: «Ved planlegging av tiltak i eller ved sjøen må det gjøres rede for hvilke konsekvenser arealbruken vil ha for alle brukerne av sjøområdet. Det må ikke legges til rette for tiltak som kan svekke sikkerheten eller fremkommeligheten i hovedled eller biled.».

Kommuneplanens arealdel skal inneholde en konsekvensutredning som beskriver virkninger på miljø og samfunn for alle bygge-/anleggsområder. Det skal også

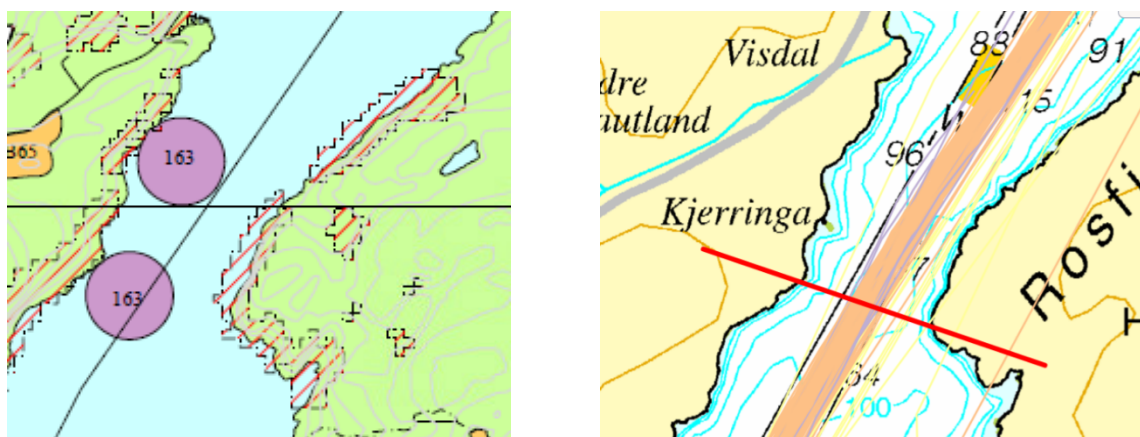
gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse som viser risiko- og sårbarhetsforhold ved planlagt arealbruk. Det er viktig at ny arealbruk ikke går ut over sjøtrafikkens arealbehov. Hvor mye plass sjøtrafikken trenger avhenger bl.a. av størrelse på fartøy, mengde trafikk, bruk av slepebåter, og forhold som sjødybder og kursendringer. Manøvrering av fartøy påvirkes bl.a. av størrelse på fartøyet, strømforhold og vind.

Kystverket kan ikke se at det er gjort vurderinger av hvordan sjøtrafikken påvirkes av etablering av foreslåtte områder for akvakultur, eller sett på risiko- og sårbarhetsforhold av slik etablering, eksempelvis risiko for kollisjon og påkjenninger fra naturkrefter og skipstrafikk. Vi finner dette svært uheldig. **Vi viser til at kommunen har plikt til å utrede virkninger av endret arealbruk i kommuneplanen, jf. plan- og bygningsloven § 4-2, og vi forventer at virkninger for sjøtrafikk blir utredet og hensyntatt før kommuneplanen tas opp til sluttbehandling.**

Akvakultur i Rosfjorden – to lokaliteter ved Visdal og Kjerringa - innsigelse

Rosfjorden er registrert som biled¹ og er innseilingen til Agnefest / Holmsundet Havneanlegg. Rosfjorden er et trangt farvann, og det er etablert sjømerker på Syrhovud og Hausvikodden for å sikre ferdseilen inn og ut av fjorden. Rosfjorden trafikkeres av næringsfartøy, herunder lospliktig fartøy, og fritidsbåter. Ifølge Kystdatahuset² var det 299 passeringer forbi Visdal og Kjerringa i 2023. Største fartøy i 2023 hadde en lengde på 129 meter. Fartøy som kommer inn Rosfjorden kan ha behov for assistanse av slepebåter.

Utsnitt av planforslaget med foreslåtte områder for akvakultur i Rosfjorden og bileden er vist i figuren under ved siden av utsnitt fra sjøkart med næringsfartøy i 2023. Vi ser at kommunen skriver at plassering av anlegg må justeres slik at konflikt med bileden unngås, men vi kan ikke se at virkninger for sjøtrafikken er belyst eller vurdert.

Figur 1: Forslag til kommuneplan (til venstre) med områder for akvakultur (lilla) og biled/farled (svart strek). Kilde: Lyngdal kommune. Utsnitt av sjøkart (til høyre) viser AIS- data (Automatisk identifikasjons-system) fra næringsfartøy ved Kjerringa (rød strek) i 2023. Figuren viser AIS-data fra skipskategoriene lasteskip (oransje), fiskefartøy (gult), offshorefartøy og spesialfartøy (lilla), passasjerskip (blått) og tankskip (grønt). Kilde: www.kystdatahuset.no

¹ Bileden Rosfjorden, farlednummer 2101

² www.kystdatahuset.no inneholder informasjon om sjøtrafikk som er utstyrt med AIS-transponder. Krav om AIS gjelder for de fleste næringsfartøy. Fritidsbåter omfattes ordinært ikke av krav til AIS.

Foreslåtte områder for akvakultur ligger ved den smaleste delen av Rosfjorden, som vi måler til å være ca. 380 meter, og medfører et arealbeslag på mer enn halve fjordbredden. Dette er en betydelig innsnevring av farvannet, som vil gå vesentlig ut over hensynet til sikker ferdsel for skipstrafikk som skal til Holmsundet Havneanlegg innerst i Rosfjorden.

Vår vurdering er at forslag til områder for akvakultur i Rosfjorden vil være i konflikt med vesentlige regionale sjøtransportinteresser som vi skal ivareta. Vi fremmer av den grunn innsigelse til de to foreslåtte områdene for akvakultur i Rosfjorden.

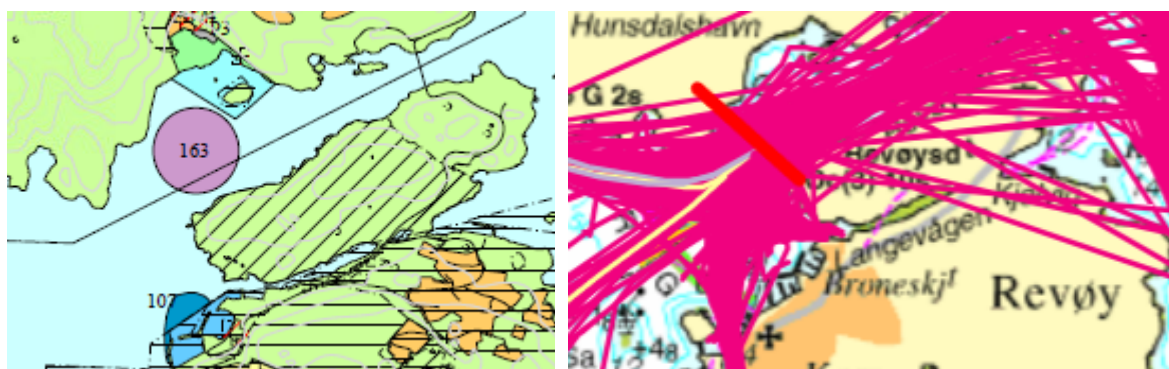
Etablering av akvakulturanlegg krever tillatelse fra Kystverket etter havne- og farvannsloven. Kystverket vil ikke gi tillatelse til anleggene slik planforslaget foreligger.

Plandokumentene omtaler et område for akvakultur i Rosfjorden ved Austad/Bruvika (innspill 96). Dette området er ikke vist på forslag til plankart, og vi gir faglig råd om å endre § 4.6 i planbestemmelsene som omtaler akvakultur i dette området. Vi viser ellers til vårt brev av 5. juni 2023 hvor vi har gitt vurderinger og faglige råd knyttet til et eventuelt område for akvakultur ved Austad/Bruvika.

Akvakultur i Revøysundet - innsigelse

Revøysundet er registrert som biled³ og er en del av den indre farleden som går i skjermet farvann, hvor det er etablert sjømerker for å trygge ferdselen. Bileden trafikkeres i hovedsak av fritidsbåter, men er en seilingsrute for næringsfartøy i dårlig vær. Ifølge Kystdatahuset⁴ var det over 1000 passeringer i det aktuelle området i 2023. Fritidsbåter omfattes ikke av kravet om å føre AIS, og trafikken i området er vesentlig høyere enn det som kommer frem av statistikken.

Utsnitt av planforslaget med det foreslåtte områder for akvakultur i Revøysundet og bileden er vist i figuren under ved siden av utsnitt fra sjøkart med sjøtrafikk i 2023.

Figur 2: Forslag til kommuneplan (til venstre) med området for akvakultur (lilla) og biled/farled (svart strek). Kilde: Lyngdal kommune. Utsnitt av sjøkart (til høyre) med sjøtrafikk for 2023 illustrert med rosa (fritidsbåter) og gult/lilla (næringsfartøy). Rød linje er passeringslinje som danner grunnlag for statistikk fra Kystdatahuset. Kilde: www.kystdatahuset.no

Foreslått område for akvakultur medfører et arealbeslag på nesten hele sundet og vil føre til at trafikken gjennom sundet må gå tett på land. Revøysundet er en del av den indre farleden som går i skjermet farvann, og det er svært mye fritidsbåttrafikk i området som følge av hytter, marina, turisme og friluftsliv. Det var en dødsulykke i området i 2023, noe som viser at risiko for ulykker er til stede. Ved vurdering av arealbruk skal Kystverket særlig

³ Bileden Lundegaardsleia, farlednummer 2100

⁴ www.kystdatahuset.no inneholder informasjon om sjøtrafikk som er utstyrt med AIS-transponder. Krav om AIS gjelder for de fleste næringsfartøy. Fritidsbåter omfattes ordinært ikke av krav til AIS.

vurdere sikkerheten i farvannet. **Vår vurdering er at forslag til område for akvakultur i Revøysundet vil være i konflikt med sikker ferdsel i bileden, som er en vesentlig regional sjøtransportinteresse som vi skal ivareta. Vi fremmer av den grunn innsigelse til foreslått område for akvakultur i Revøysundet.** Etablering av akvakulturanlegg krever tillatelse fra Kystverket etter havne- og farvannsloven. Kystverket vil ikke gi tillatelse til anlegget slik planforslaget foreligger.

Farleder

Kystverket er tilfreds med at farledene er vist på plankartet som juridiske samferdselslinjer. Denne fremstillingen er videreført fra gjeldende kommuneplan.

Det er viktig at arealbruk i sjø sees i sammenheng med sjøtrafikkens arealbehov. Farledslinjene må ikke oppfattes som et definert omfang av farleden. Sjøtrafikkens arealbehov avgjøres av trafikkbildet, farvannets beskaffenhet, værmessige forhold, dag- og nattseilas samt navigasjonsinnretninger knyttet til farleden.

Småbåthavn

Det er foreslått å legge til rette for å etablere en småbåthavn på østsiden av Bærøya. Området utgjør et areal på 1,2 daa. Kystverket har ingen vesentlige merknader til forslaget.

Det er foreslått å legge til rette for at eksisterende småbåthavn i Korshamn kan utvides mot nord og mot vest. Slik vi forstår planforslaget er innspillet delvis innarbeidet. Det aktuelle området ligger i kort avstand fra bileden gjennom Revøysundet⁵, men vil ikke være til hinder for trafikken i bileden/Revøysundet. Vi har av den grunn ingen vesentlige merknader forslaget, men gjør oppmerksom på at foreslått areal til fremtidig småbåthavn ligger i biledens arealavgrensning, og det er dermed Kystverket som har myndighet til å behandle en søknad etter havne- og farvannsloven. Se avsnittet om havne- og farvannsloven.

Navigasjonsinnretninger

For å sikre trygg og sikker ferdsel i farvannet er navigasjonsinnretninger av vesentlig betydning. Kystverket har et overordnet ansvar for fyrlykter, overetter, staker, jernstenger m.m. i kommunen. Det er viktig at det i planen legges til rette for nødvendig vedlikehold, nyetablering, flytting mv. av navigasjonsinnretninger langs kysten.

Vi viser til våre brev av 19. november 2019 og 5. juni 2023 hvor vi ba om at følgende tas med i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel: «Det tillates vedlikehold, nyetablering mv. av anlegg til navigasjonsmessig bruk innenfor planområdet, jf. pbl § 1-8, 4. ledd og § 11-11 nr. 4». Vi ba også om unntak for plankrav for navigasjonsinstallasjoner. Vi kan ikke se at våre innspill er tatt hensyn til.

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder Planlegging i sjøområdene kapittel 6.4.2 anbefales det at kommunene av hensyn til sikker seiling og fremkommelighet gir en bestemmelse i kommuneplanen som åpner for etablering, vedlikehold og fjerning av navigasjonsinstallasjoner. **Kystverket gir faglig råd om at følgende bestemmelse innarbeides i planen: «Vedlikehold, fjerning og nyetablering av navigasjonsinnretninger innenfor planområdet er tillatt, jf. pbl. § 1-8 og § 11-11 nr. 4».** Vi legger til grunn at det ikke vil være plankrav for navigasjonsinnretninger.

⁵ Bileden Lundegaardsleia, farlednummer 2100

Havne- og farvannsloven

Alle tiltak som kan påvirke sikkerheten eller ferdselen i farvannet er søknadspliktige etter havne- og farvannsloven § 14. Eksempler på tiltak er akvakulturanlegg, brygger og sjøledninger.

Det er Kystverket som skal vurdere og eventuelt gi tillatelse til tiltak i hovedled/biled, mens kommunal havnemyndighet behandler tiltak i kommunens sjøområde. Tiltak som skal settes i verk i kommunens sjøområde, men som kan påvirke sikkerheten eller ferdselen i hovedled/biled skal behandles av Kystverket. Noen typer tiltak, som akvakulturanlegg, skal behandles av Kystverket uavhengig av beliggenhet.

Søknadsplikten etter havne- og farvannsloven er selvstendig og gjelder parallelt med eventuell søknadsplikt etter plan- og bygningsloven. Ved vurdering av en søknad etter havne- og farvannsloven vil hensyn til sikker ferdsel være tungtveiende.

Avslutning

I følge plan- og bygningsloven § 3-2, tredje ledd har Kystverket som statlig fagmyndighet rett og plikt til å medvirke i planlegging når den berører Kystverkets saksfelt. Det følger av havne- og farvannsloven at sikker ferdsel på sjøen og sjøtransport er viktige hensyn som Kystverket skal ivareta. Det følger videre av departementets tildelingsbrev at Kystverket skal sikre sjøtransportinteresser i offentlige planprosesser.

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4 fjerde ledd fremmer Kystverket innsigelse til foreslåtte områder for akvakultur i Rosfjorden og Revøysundet (innspill 163). Foreslåtte områder for akvakultur vil gå vesentlig utover sikkerheten og ferdselen i biledene i Rosfjorden og Revøysundet. Innsigelsen er begrunnet i Kystverkets ansvar for å ivareta sjøtransport og sikker ferdsel på sjøen, jf. havne- og farvannsloven. For de øvrige områdene som er avsatt til enbruksformål akvakultur, forventer vi at planforslagets konsekvenser for de sjøfarende utredes før vedtak av planen.

Kystverket gir faglige råd om å innarbeide en bestemmelse i kommuneplanen som åpner for etablering, vedlikehold og fjerning av navigasjonsinstallasjoner. Dette av hensyn til sikker seiling og fremkommelighet i farvannet. Vi gir også faglig råd om at § 4.6 i bestemmelsene oppdateres da den omtaler et område for akvakultur som ikke er vist på plankartet.

Kystverket ønsker å bidra til å finne løsninger og er positiv til dialog i sakens anledning.

Med hilsen

Ruben Alseth
avdelingsleder

Tanya Boye Worsley
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN